

LAKIALOITE 122/2002 vp

Laki työntekijäin eläkelain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija voi joutua vaikeaan väliinpuotoajatilanteeseen, jos työkyvyttömyys ei kestä yhtäjaksoisesti vuotta. Tällaiseen tilanteeseen voi joutua erityisesti henkilö, joka on yrittänyt palata työhön sairaudesta huolimatta. Myös työtön henkilö voi joutua väliinpuotoajatilanteeseen, samoin osatyökyvyttömyyseläkkeellä oleva.

Tilannetta voi kuvata esimerkkitapausten avulla. Sairausvakuutuksen enimmäisaikaan 300 päivään lasketaan mukaan viimeisen kahden vuoden aikana myönnetty sairauspäivärahat. Enimmäismäärä voi siis tulla täyteen pätkissä. Kun 300 päivää täyttyy, voi saman sairauden perusteella saada uudelleen sairauspäivärahaa vasta kun on ollut vuoden yhdenjaksoisesti työkykyinen. Jos esimerkiksi lonkkaleikkauksesta toipuvan työntekijän työkyvyttömyysaika jatkuu pätkissä täyteen tulleen 300 päivän enimmäismäärän täyttymisen jälkeen, hän ei voi saada sairauspäivärahaa enää eikä myöskään työkyvyttömyyseläkettä eikä kuntoutustukea. Vaikka henkilöllä on työpaikka olemassa, hän ei voi aina saada sairausajan palkkaa, koska se on jo täyttynyt. Hän ei voi saada myöskään työttömyyspäivärahaa, jos hänet on todettu työkyvyttömäksi, vaikka sairauspäivärahaa ei makseta. Vastaavia tilanteita voi olla esimerkiksi depressiosta kärsivällä henkilöllä.

Myös työttömyyspäivärahaa saava voi joutua laitoshoidon joutuessaan vastaavaan tilanteeseen.

Edes osatyökyvyttömyyseläkettä saavan eläkettä ei voida muuttaa täydeksi välillä, ellei täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttava aika jatku yhdenjaksoisena vähintään vuoden ajan. Tyypillisiä tapauksia ovat polvi- tai olkapääleikkauksessa olleet henkilöt. Työkyvyttömyysaika on usein 3 kuukautta. Pitkään työttömänä olleella osaeläkkeen saajalla työttömyyspäiväraha, josta osaeläke on vähennetty, on voinut jo tulla kauan sitten täyteen, jolloin hänen sairauspäivärahansa jää minimipäivärahan tasolle, eikä sitä jää osaeläkkeen lisäksi lainkaan maksettavaksi.

Kuvatuissa tilanteissa voidaan kysyä, täyttyvätkö perustuslain 19 §:n 2 momentin turvaamat perusoikeudet: "Lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella."

Myös muiden ansioeläkelakien vastaavat pykälät tulee muuttaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työntekijäin eläkelain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 375/2001, seuraavasti:

4 §

Oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan sairauden, vian tai vamman johdosta arvioida olevan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verratta-

via muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen taso. Niin ikään työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä, jos hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 §:n tai kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 2002

Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Tero Rönni /sd
Mikko Kuoppa /vas
Irja Tulonen /kok
Pehr Löfv /r
Jaana Ylä-Mononen /kesk

Päivi Räsänen /kd
Pertti Turtiainen /vas
Matti Huutola /vas
Lauri Kähkönen /sd
Pentti Tiusanen /vas